

INLEIDING

“Welk land was beter voorbereid dan België?” klopte voormalig minister van Volksgezondheid Maggie De Block zich in juni 2020 op de borst. Deze boodschap heeft ze, samen met andere ministers, meermaals herhaald vanaf de start van de pandemie tot vandaag. Ondertussen weten we dat België slechts een minimum aan voorbereidingen heeft getroffen, ondanks alle onheilspellende berichten uit het buitenland.

De magere voorbereidingen vloeiden voort uit de desinteresse in de materie. Volgens de regering was er begin 2020 niets aan de hand. Om de bevolking gerust te stellen, toonden de media bijna dagelijks persconferenties en studiobezoeken van virologen en politici, met de boodschap dat we niet moesten overdrijven. In regeringskringen werd er zelfs wat lacherig gedaan over covid-19 en werd de ziekte omschreven als een ‘griepje’.

Hierdoor had covid-19 vrij spel om hard toe te slaan in de ziekenhuizen en de woonzorgcentra. Het medisch personeel had geen persoonlijke beschermingsmiddelen, want de strategische stock was vernietigd. Het draaiboek werkte niet, want persoonlijke vetes blokkeerden de goede samenwerking tussen de federale overheidsdiensten en de regering. Artsen die waarschuwden voor problemen, werden weggezet als ‘dramaqueens’.

Als parlamentslid aanschouwde ik met lede ogen vanaf de eerste rij hoe covid-19 toesloeg. Dit boek gaat over mijn ervaringen en werpt een blik achter de schermen van het parlement. Daarbovenop geef ik graag mijn ervaringen als apotheker en echtgenote van een huisarts mee. Ik heb dit boek niet geschreven met de bedoeling er een theoretisch of politiek werkstuk van te maken. Ik wil jullie laten kennismaken met de twee werelden waartussen ik mijn tijd verdeel en de manier waarop covid beide aan diggelen sloeg. Covid was een maatschappelijke bom. De krater die overblijft, zal moeten worden opgevuld met veerkracht. Wie ten slotte over de meeste veerkracht zal beschikken, de échte wereld of de Wetstraat, daar ga ik samen met u naar op zoek.

Bijna twee jaar na de start van de pandemie loods ik jullie graag door de feiten en de realiteit die soms de fictie overstijgen.

DEEL I

**COVID GRIJPT
DE MACHT**

Blijf in
uw KOT

1. BESTE WENSEN VOOR HET NIEUWE JAAR

De kerstperiode wordt in België en in grote delen van de wereld traditioneel doorgebracht met familie en vrienden. Er worden cadeautjes en wensen uitgedeeld, er worden goede voornemens gemaakt voor het nieuwe jaar, er wordt goed gegeten en gedronken, en het is al bij al een gezellig samenzijn. Maar wat niemand tijdens de kerstperiode van 2019 nog maar kon verzinnen was dat een paar maanden later een pandemie de wereld volledig zou veranderen.

Vijf dozen mondmaskers, alstublieft

Na mijn eerste half jaar in het federaal parlement laat ik Brussel enkele weken achter me. Het is tijd om mijn witte labojas opnieuw aan te trekken en om verder te werken in mijn apotheek in Sint-Amandsberg, terwijl het personeel van een weekje verlof geniet. Het doet me alvast plezier om weer met mensen in contact te komen en aan de slag te gaan in mijn vertrouwde omgeving. Voor de apothekerstoog passeert elke maatschappelijke laag. Mijn patiënten kennen mij als hun apotheker die nu ook aan politiek doet. Een filter op het politieke leven bestaat niet in onze gesprekken. Die conversaties vormen voor mij dan ook de ideale barometer voor mijn politieke werk. Daar ben ik dankbaar voor. Ik verkies in mijn apotheek een persoonlijke en menselijke aanpak, want de apotheek is voor mij veel meer dan een ordinair pillendepot.

Sommige patiënten komen al meer dan twintig jaar bij mij en mijn collega's langs en we kennen hun dossier, maar ook de mens achter dat dossier.

Farmaceutische zorg staat centraal in de eerstelijnszorg waartoe de apotheek behoort. Ik geloof ontzettend hard in de toegevoegde waarde die de huisarts en de huisapotheker bieden aan de gezondheid van de patiënt. In onze apotheek gaan we er dan ook prat op om onze patiënten goed te informeren en te coachen in hun medicatiebeleid. Uit het jaarlijkse gezondheidsrapport van de Vlaming blijkt het belang van farmaceutische zorg. De gezondheid van de Vlaming is matig onder controle en overmatig gebruik van geneesmiddelen kan de gezondheid schaden. Zo zou de afbouw van het gebruik van psychofarmaca hoog op het prioriteitenlijstje moeten staan.

Tijdens de kerstperiode is het relatief rustig in de apotheek, maar op kerstavond, net voor sluitingsuur, staan er twee Chinese studenten in mijn apotheek. Ze hebben reeds alle apotheken in Gent bezocht om mondmaskers te bemachtigen. Ik heb gelukkig voor de twee studenten nog één doos met mondmaskers in voorraad, maar ze willen vijf dozen. Vijf? Zoveel dozen heeft nog nooit iemand gevraagd en ik vraag onmiddellijk aan mijn collega om na te kijken of de groothandel er nog heeft. We krijgen enkele minuten later de melding dat er geen mondmaskers meer te verkrijgen zijn ... ze zijn allemaal uitverkocht en er is ook geen zicht op een nieuwe levering.

In de farmaceutische sector zijn we wel wat gewoon, maar dat mondmaskers uitverkocht zijn, vind ik alvast eigenaardig. Bij de minste logistieke of productiestoring sukkelen apotheken met ontbrekende geneesmiddelen of medische hulpmid-

delen, vaak tot groot ongenoegen van patiënten en artsen, die op zoek moeten gaan naar alternatieven. Soms moeten ze een andere therapie gaan volgen en in enkele gevallen komt de zorgcontinuïteit in gevaar. Het probleem van de ontbrekende geneesmiddelen aanpakken was daarom mijn eerste parlementaire wapenfeit. Het zou verleden tijd moeten zijn, want in december 2019 werd mijn wetsvoorstel ter beperking van het aantal ontbrekende geneesmiddelen en vooral ter bescherming van de patiënt goedgekeurd. De wet is gestemd, maar de uitvoering ervan, die in handen van de minister ligt, laat al bijna twee jaar op zich wachten.

De studenten kunnen we jammer genoeg maar verder helpen met één doos. Mondmaskers bijbestellen blijkt bij geen enkele leverancier mogelijk te zijn. Ik sluit de apotheek af en keer huiswaarts voor de viering van kerstavond. Naar jaarlijkse familietraditie houden we op kerstavond een speech. Mijn goede voornemens naar de familie toe zijn (zoals elk jaar) wat meer tijd vrij te maken voor mijn gezin en voor mijn ondertussen bejaarde moeder. Al wie aan onze kersttafel aanschuift, moet wensen, voornemens en bemerkingen meedelen in de vorm van een alternatieve kerstboodschap. Zo doen we dat al jaren, want tradities zijn er om te koesteren. Naast de goede gezondheid passeren de eerste zit, een leuke reis, een nieuw lief en 15 kilo minder de revue van ons olijke gezelschap.

Na een deugddoende kerstvakantie keer ik terug naar het federaal parlement en verneem ik van collega's in de apotheek dat er weer verschillende mensen zijn langsgesproken voor mondmaskers. Van andere collega-apothekers krijg ik soortgelijke berichten te horen. Een snelle zoekactie op het inter-

net leert me dat een nieuwe longinfectie in China de oorzaak blijkt te zijn. De vraag naar mondmaskers is dus volledig te begrijpen, want ook bij vorige opstootjes van het SARS-virus stond bescherming via mondmaskers, samen met handhygiëne, centraal in het Midden-Oosten en Azië. We vinden het wel een beetje vreemd hoe die mondmaskers zo snel deel van het dagelijks beeld zijn gaan uitmaken in Azië, maar stellen er ons niet veel vragen bij.

In het parlement vertelt collega Frieda Gijbels in de Commissie Volksgezondheid dat ze tijdens de kerstperiode ook wat gelezen heeft over het nieuwe en onbekende virus, dat blijkbaar een oncontroleerbare pneumonie met zich meebrengt. We besluiten het toch maar op te volgen.

Een ziekenhuis op zes dagen tijd

Terwijl het Belgisch parlement zijn activiteiten herneemt en de regeringsvormingen rustig verder lopen zonder noemenswaardige doorbraken, borrelt er iets aan de andere kant van de wereld. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) stuurt een bericht rond dat er een vermoedelijke uitbraak is van een nieuwe SARS in Wuhan, China. Ze melden daarbij dat er op 31 december 2019 door de Chinese autoriteiten een eerste geval gesignaleerd werd. Op zich is dit niets eigenaardigs, want zulke berichten worden wel eens vaker de wereld ingestuurd. Maar omdat overdracht van mens op mens niet mogelijk wordt geacht, halen veel overheden – ook de Belgische – hun schouders op. Ze besluiten om te wachten en nemen geen bijzondere maatregelen.

Op 8 januari meldt de internationale luchtvaartorganisa-